หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

บทที่ ๔

ประวัตินักเทคโนโลยีทางการศึกษาของไทย

ประเทศไทยมีวิวัฒนาการในด้านเทคโนโลยีทางการศึกษามาเป็นเวลานาน เราจึงมีนักเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สำคัญของชาติหลายท่านซึ่งมีผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนี้ เพื่อเป็นเกียรติแก่บุคคลเหล่านี้ และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป จึงบันทึกชีวประวัติของท่านเหล่านี้ไว้ในงานวิจัยครั้งนี้ด้วย

การศึกษาชีวประวัติและผลงานของนักเทคโนโลยีทางการศึกษาของไทย ครั้งนี้ได้คำนึงถึงผลงานทางด้านนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของแต่ละท่านเป็นสำคัญ โดยถือเกณฑ์ว่าผลงานทางด้านนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของแต่ละท่านนั้น สามารถสร้างประสิทธิภาพทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

นักเทคโนโลยีทางการศึกษาที่กล่าวไว้ ณ ที่นี้ได้แก่ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช, พระมหาธรรมราชาลิไทย (พระญาลิไทย), พระโหราธิบดี, พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว, พุทธทาสภิกขุ, ศาสตราจารย์สำเภา วรางกูร, รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์, อาจารย์ธนู บุญยรัตพันธุ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชต, รองศาสตราจารย์ ดร.เปรื่อง กุมุท, ผู้ช่วยศาสตราจารย์โชติ สาลีฉัน, อาจารย์สนิท ยี่รงค์, ครูถวิล สมปอง, ครูวัชรินทร์ วีระพงศ์ และอาจารย์พิชัย สันตภิรมย์

<u>พ่อขุนรามคำแหงมหาราช: พระผู้ทรงประดิษฐ์อักษรไทย</u>

การประดิษฐ์อักษรไทยของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สำคัญยิ่งของไทย เพราะหากไม่มีตัวอักษรแล้ว ย่อมยากต่อการถ่ายทอดและสร้างสรรค์วิทยาการใหม่ ๆ

<u>พระราชประวัติ</u> พ่อขุนรามคำแหงมหาราชเป็นราชโอรสของพ่อขุนบางกลางหาว และนางเสือง พระองค์ขึ้นครองราชสมบัติต่อจากพระยาบาลเมืองพระเชษฐา ในปี พ.ศ. ๑๘๒๒ พระองค์ทรงเป็นทั้งนักปกครอง นักการทหาร และนักการศึกษาที่สามารถยิ่ง ในรัชสมัยของพระองค์จึงมีความรุ่งเรืองในทุกด้าน พระองค์ครองราชสมบัติจนถึงปี พ.ศ. ๑๘๔๒ จึงสวรรคต

<u>พระราชกรณียกิจทางด้านนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา</u> ที่สำคัญยิ่งได้แก่ การประดิษฐ์อักษรไทย เพราะตัวอักษรเป็นสิ่งสำคัญในการถ่ายทอดและส่งเสริมวิวัฒนาการ

ความรู้ต่าง ๆ หากไม่มีตัวอักษรบันทึกไว้วิทยาการต่าง ๆ ย่อมสูญหายได้ง่าย นอกจากนี้ การจัดการศึกษา ณ พระแท่นมนังคศิลา ของพระองค์ยิ่งจัดได้ว่า เป็นการเริ่มต้นของการศึกษาผู้ใหญ่ของไทยอีกด้วย

จากพระราชกรณียกิจดังกล่าวข้างต้น จึงกล่าวได้ว่าพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงเป็นนักนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สำคัญของพระองค์หนึ่ง

<u>พระมหา :ธรรมราชาลิไทย : ไตรภูมิพระร่วงวรรณกรรมเพื่อการสั่งสอน ที่เขียนอย่างมีระบบแบบแผน</u>

สมัยรุ่งเรืองของกรุงสุโขทัย นอกจากในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแล้ว ก็ได้แก่สมัยพระมหาธรรมราชาลิไทย หรือ พระญาลิไทย เพราะพระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีพระปรีชาสามารถมาก

<u>พระราชประวัติ</u> พระองค์ทรงมีพระนามเต็มว่า พระศรีสุริยพงศ์ พระมหาธรรมราชาธิราช ทรงเป็นกษัตริย์องค์ที่ ๖ แห่งกรุงสุโขทัย เป็นพระราชโอรสของพระญาลือไทย ขึ้นครองราชย์ในปี พ.ศ. ๑๘๙๐ โดยการปราบดาภิเษก ในรัชสมัยของพระองค์เป็นยุคที่รุ่งเรืองยุคหนึ่งของกรุงสุโขทัย ทรงสนพระทัยพุทธศาสนามาก ดังได้ออกผนวชถึง ๒ ครั้ง จึงเพิ่มความรู้ให้กับพระองค์ยิ่งขึ้น พระมหาธรรมราชาลิไทย ทรงศวรรคตในช่วงใดช่วงหนึ่งระหว่างปี พ.ศ. ๑๙๑๑-๑๙๑๗

<u>พระราชกรณียกิจทางด้านนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา</u> ที่สำคัญได้แก่ พระนิพนธ์เรื่องไตรภูมิพระร่วง ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่นิพนธ์ขึ้นด้วยการค้นคว้าอย่างมีระบบ มีการอ้างอิงจนได้ชื่อว่าเป็นวิทยานิพนธ์เล่มแรกของไทย พระองค์ทรงมีวิธีเขียนวรรณกรรมเรื่องนี้อย่างยอดเยี่ยมในการที่จะให้การศึกษาแก่ประชาชน และยังส่งผลไปสู่การปกครองอาณาจักร การอยู่ร่วมกันในสังคมของประชาชนอีกด้วย พระองค์ทรงสามารถรวมสิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกันได้อย่างกลมกลืน โดยที่ผู้รับการสอนจะไม่รู้ตัวเลย

จากพระราชกรณียกิจดังกล่าวจึงกล่าวได้ว่า พระองค์ทรงเป็นนักเทคโนโลยีทางการศึกษาของไทยเช่นกัน

<u>พระโหราธิบดี: ผู้แต่งแบบเรียนเล่มแรกของไทย</u>

พระโหราธิบดีผู้เขียน "จินดามณี" ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นแบบเรียนเล่มแรกของไทย

<u>ประวัติส่วนตัว</u> ไม่ปรากฏเป็นหลักฐานแน่ชัด เป็นที่ทราบเพียงว่า เป็นปราชญ์ประจำราชสำนักในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

<u>ผลงาน</u> ผลงานที่เด่นทางด้านนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้แก่ หนังสือ "จินดามณี" ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นแบบเรียนเล่มแรกของไทย หรือ ยังกล่าวได้อีกว่า เป็นบทเรียน

สำเร็จรูปเล่มแรกของไทยด้วย (ศึกษาเพิ่มเติมในหัวข้อ "จินดามณี")

จากกลวิธีการแต่ง "จินดามณี" ที่ใช้กลวิธีหลายอย่างในการให้ผู้เรียน เรียนรู้เนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่า พระโหราธิบดี เป็นนักเทคโนโลยีทางการศึกษาขั้นหนึ่งของไทย

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว: พระผู้สถาปนาวัดพระเชตุพนเป็นมหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรกของไทย

แม้ว่ามหาวิทยาลัยอย่างเป็นทางการของไทย จะเริ่มมีขึ้นไม่นานนี้เอง แต่เป็นที่ยอมรับกันว่า วัดพระเชตุพน เป็นแหล่งวิทยาการระดับสูงของประชาชน จนกล่าวได้ว่า เป็นมหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรกของไทย

พระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระนามเดิมว่า พระองค์เจ้าชายทับ ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ใหญ่ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย กับสมเด็จพระศรีสุดาลัย (เจ้าจอมมารดาเรียม) ประสูติเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๓๓๐ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระทุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

เมื่อพระชนม์มายุครบอุปสมบทได้ผนวชและประทับอยู่ ณ วัดราชสิทธาราม และได้ทรงศึกษาสัมณกิจในสำนักสมเด็จพระสังฆราชปุสฺสเทวะ ครั้งลาสิกขาบทแล้ว ได้รับสถาปนาให้ดำรงค์ตำแหน่งพระยศเป็นกรมหมื่นเจษฎาบดิน เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๕๖ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ต่างพระเนตรพระกรรณ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นอย่างดี ทั้งในด้านการสงครามและการปกครอง ทรงขึ้นครองราชสมบัติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๖๗

พระราชกรณียกิจทางด้านนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่สำคัญคือการบูรณะวัดพระเชตุพน โดยมีพระราชประสงค์ที่จะให้เป็นสถานความรู้ต่าง ๆ ทั้งทางด้านสามัญ และวิชาชีพสำหรับประชาชน ในการถ่ายทอดความรู้ได้ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆเข้าช่วยมากมาก เพื่อช่วยให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้อย่างเต็มที่ จนกล่าวได้ว่าวัดพระเชตุพนเป็น "มหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย"

พระราชกรณียกิจในด้านการบริการการศึกษาแก่ประชาชนครั้งนี้ จึงกล่าวได้ว่า พระองค์ทรงเป็น "นักเทคโนโลยีทางการศึกษาพระองค์หนึ่งของไทย"

พุทธทาสภิกขุ: ผู้ใช้เทคโนโลยีในการให้การศึกษาทางธรรมแก่ประชาชน

ท่านพุทธทาสภิกขุ เป็นบุคคลที่ได้พยายามนำสิ่งต่าง ๆ มาประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ในการให้การศึกษาทางธรรมแก่ประชาชน ทั้งจากธรรมชาติหรือพยากรพื้นบ้าน ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่

ประวัติส่วนตัว ในวัยเยาว์ของท่านปรากฏว่า เป็นผู้สนใจด้านค้นคว้าศึกษาวิชาการต่าง ๆ ด้วยตนเองตลอดมา ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนจนจบชั้นมัธยมปีที่ ๓ แม้ระหว่างที่ประกอบอาชีพช่วยบิดามารดาค้าขายอยู่ที่บ้านพุมเรียง ก็มิได้ละเลยการศึกษาด้วยตนเอง

อุปสมบทที่วัดโพธาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ได้ศึกษาตามฐานะ-เพศ ที่วัดเดิม อำเภอไชยา และศึกษาต่อที่วัดปทุมคงคา จังหวัดพระนคร สอบไล่วิชาการตามแบบบรรพาชิต ได้นักธรรมเอกและภาษาบาลีได้เปรียญสามประโยค

ในขณะที่กำลังจะศึกษาภาษีบาลี เพื่อสอบไล่ประโยคสูงต่อไปนั้น ท่านเกิดมีความคิดใหม่ขึ้นมาว่า จะใช้ชีวิตศึกษาค้นคว้า เดินตามรอยพระยุคลบาทของพระพุทธเจ้า จึงตัดสินใจเลิกศึกษาตามแผนเดิม โดยเดินทางกลับอำเภอไชยา และเริ่มตั้งสำนักปฏิบัติธรรมชื่อ "สวนโมกขพลาราม" ณ ตำบลพุมเรียง โดยมีญาติโยมที่ศรัทธาถวายอุปถัมภ์ตามสมควร และได้อยู่ที่สวนโมกขพลารามจนถึงปัจจุบัน

ผลงาน งานศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่ธรรมตามแนวทางของท่าน เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการพัฒนาสวนโมกขพลารามอย่างมากด้วยนวกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการแสวงหาธรรมของประชาชน ดังได้กล่าวแล้วในหัวข้อนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในสวนโมกข์

สวนโมกข์ของท่านพุทธทาสภิกขุนี้ ย่อมแสดงให้เห็นคุณค่าของนวกรรมและเทคโนโลยีที่สามารถนำมาให้เพิ่มพูนประสิทธิภาพของการเรียนการสอนได้ไม่เฉพาะต่อทางโลกเท่านั้น หากแต่รวมถึงทางธรรมอีกด้วย

การที่พยายามนำนวกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วยอย่างมากในการให้การศึกษาธรรมนี้ เจ้าหน้าที่แผนกโสตทัศนวัสดุ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวว่า ท่านเป็นผู้ริเริ่มให้มีการสอนพุทธ ศาสนาด้วย โสตทัศนอุปกรณ์เป็นคนแรกของเมืองไทย

<u>ศาสตราจารย์สำเภา วรางกูร: ผู้ก่อตั้งหน่วยโสตทัศนศึกษากลาง และแผนกวิชาโสตทัศนศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</u>

ศาสตราจารย์สำเภา วรางกูร เป็นนักโสตทัศนศึกษาที่สำคัญคนหนึ่งของไทย การที่ท่านเรียกตัวเองว่า นักโสตทัศนศึกษาแทนนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งที่เป็นงานในแขนงเดียวกัน เพราะท่านถือว่าได้เริ่มต้นและบุกเบิกงานด้านนี้ในขณะที่ลักษณะงานยังเป็น "โสตทัศนศึกษา" เท่านั้น

<u>ประวัติส่วนตัว</u> ศาสตราจารย์สำเภา วรางกูร เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๖๒ ณ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมต้นในจังหวัดแล้ว ได้ศึกษาต่อจนจบชั้นมัธยมตอนปลาย (ม.๘) แผนกวิทยาศาสตร์จากโรงเรียนปทุมคงคา ในปี พ.ศ.๒๔๗๕ เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับนี้แล้ว ได้เริ่มต้นประกอบอาชีพด้วยการเป็นครูโรงเรียนราษฎร์อยู่หลายปี จนกระทั่งสอบได้วิชาชุด พป. และ พม. ตามลำดับ จากนั้นจึงสมัครเข้าเรียนเป็นนิสิตภายนอก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ศึกษาอยู่ได้ไม่ถึงปีก็มีโอกาสสอบแข่งขันชิงทุนคุรุสภาได้ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเซาเทอร์น อิลินอยส์ จนได้รับปริญญาตรีทางด้านการศึกษาทางสาขาฟิสิกซ์ จากนั้นศึกษาต่อระดับปริญญาโททางโสตทัศนศึกษา ณ มหาวิทยาลัยอินเดียนา และได้รับปริญญา Master of Science in Education (Ms. in Ed.)ในปี พ.ศ.๒๔๙๘ และเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเซาเทอร์น คาลิฟอร์เนีย และได้รับปริญญา Master of Education (M. Ed.) ซึ่งเป็นปริญญามหาบัณฑิตชั้นสูง (Advanced Master Degree) อย่างไรก็ตามด้วยเหตุผลทางสุขภาพ ทำให้ต้องเลิกล้มการศึกษาระดับปริญญาเอก ซึ่งกำลังดำเนินอยู่ และเดินทางกลับประเทศไทย ในปี พ.ศ.๒๕๐๐

ประวัติการทำงาน เริ่มด้วยการเป็นครูโรงเรียนราษฎร์ และเมื่อสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ได้รับการโอนตัวไปรับราชการ ณ คณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยโสตทัศนศึกษากลาง หัวหน้าแผนกประชาสัมพันธ์ หัวหน้าแผนกวิชาโสตทัศนศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงาน เริ่มเผยแพร่แนวคิดใหม่ทางโสตทัศนศึกษา โดยเปิดสอนเป็นวิชาพื้นฐาน ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนได้เปิดอบรมวิชาโสตทัศนศึกษาให้กับครูประจำการของกระทรวงศึกษาธิการขึ้นหลายครั้ง เป็นผลให้งานทางด้านนี้แพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว ท่านได้บุกเบิก ตั้งแผนกวิชาโสตทัศนศึกษาขึ้นในคณะครุศาสตร์ โดยเปิดสอนในระดับปริญญาโทขึ้นก่อน และต่อมาจึงได้เปิดหลักสูตรในระดับปริญญาตรี (ปีการศึกษา ๒๕๑๖) งานที่สำคัญอีกชิ้นหนึ่งคือ การจัดตั้งหน่วยโสตทัศนศึกษากลางของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งหน่วยงานนี้เป็นหน่วยงานให้บริการทางด้านโสตทัศนศึกษาแก่คณาจารย์ต่าง ๆ จัดได้ว่าเป็นหน่วยงานต้นแบบของศูนย์โสตทัศนศึกษาหรือศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาในประเทศไทย นอกเหนือวงการศึกษาแล้ว ในด้านประชาสัมพันธ์ท่านยังได้ริเริ่มนำวิทยาการใหม่ทางด้านโสตทัศนศึกษาเข้าไปใช้ด้วย อีกทั้งเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากผลงานทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาของท่าน นับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทำให้ได้รับเกียรติให้เป็นผู้หนึ่งที่ควรจะได้รับการยกย่องและอ้างถึงจากวารสาร Who's Who in the World ในการนำประวัติเกี่ยวกับตำแหน่งการงานและผลสัมฤทธิ์ของท่านเผยแพร่ต่อชาวโลกต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์: ผู้นำทางระบบการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนและระบบผลิตชุดการสอนแผนจุฬา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ นักเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สำคัญในปัจจุบัน เพราะได้เป็นผู้บุกเบิกนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาหลายอย่างในประเทศไทย

ประวัติส่วนตัว รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๔๘๓ ณ จังหวัดร้อยเอ็ด สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ และครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาโสตทัศนศึกษาในปี พ.ศ.๒๕๐๖ และ ๒๕๐๘ ตามลำดับ ในปี พ.ศ.๒๕๑๐ ได้รับทุนการศึกษาฟุลไบรท์ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัย เซาเทอร์น แคลิฟอร์เนีย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางการบริหารและนิเทศการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ และ ปริญญาเอกทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๑๕

ประวัติการทำงาน ในด้านหน้าที่การงาน เริ่มเป็นครูโรงเรียนราษฎร์ตั้งแต่ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี เมื่อสำเร็จปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตแล้ว ได้ดำรงตำแหน่งผู้จัดการและครูใหญ่โรงเรียนศรีศิลปวิทยา จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๘-๒๕๐๙ และครูโทโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๙- ๒๕๑๐ ขณะศึกษาระดับปริญญาเอกได้ปฏิบัติงานเป็นผู้เชี่ยวชาญทางสื่อการสอน ที่หน่วยฝึกหัดครู (Department of Teacher Education) ของมหาวิทยาลัยเซาเทอร์นแคลิฟอร์เนีย เมื่อสำเร็จการศึกษาได้เข้ารับราชการที่แผนกโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยได้รับเชิญเป็นผู้บรรยายเยี่ยมเยียน ณ สถาบันเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเปิดประเทศอังกฤษ เป็นเวลา ๑ ปี และได้รับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญขององค์การยูเนสโก ในโครงการ "Communication Technology for Education" ณ ประเทศฟิลิปปินส์ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๒๐ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผลงานจากพื้นฐานความคิดที่ว่า ปัญหาที่เกี่ยวกับผู้สำเร็จการศึกษาของไทย มี ๓ ประการ คือ (๑) คนไทยส่วนใหญ่ไม่นับถือตนเอง (๒) คนไทยส่วนใหญ่ไม่เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และ (๓) คนไทยส่วนใหญ่ขาดลักษณะที่พึงประสงค์ตามลักษณะสังคมไทย ทำให้ค้นคิดสิ่งที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ สิ่งนั้นก็คือ นวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งได้จัดให้เป็น "มิติที่ ๓ ทางการศึกษา" เพราะจะเป็นสิ่งที่จะมาเสริมงานทางด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกเหนือจากงานทางด้านบริหารและวิชาการที่มีอยู่เดิมแล้ว

ผลงานที่เด่นทางด้านนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา ระบบการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน และที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดที่สมบูรณ์ในประเทศไทย

อาจารย์ธนู บุญยรัตพันธุ์: ผู้นำทางนวกรรมพื้นบ้านเพื่อการศึกษา

นักเทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมสมัยอีกท่านหนึ่งของไทย คือ ธนู บุญยรัตพันธุ์ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูเพชรบุรี เป็นนักเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะตัว คือนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ได้สร้างขึ้นนั้น มิได้เกิดขึ้นจากการที่ตนเองเป็นนักเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยตรง หากแต่เกิดจากการพัฒนาวิชาที่สอนอยู่แล้ว คือ ภาษาไทย เพื่อหาแนวทางการสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงนำไปสู่การสร้างนวกรรมต่าง ๆ ขึ้นมาจนสามารถนำไปประยุกต์ในการเรียนการสอนสาขาวิชาการอื่น ๆ ได้ด้วย

ประวัติส่วนตัว อาจารย์ธนู บุญยรัตพันธุ์ เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในด้านการศึกษา สอบชุดครูพิเศษประถม และครูพิเศษมัธยมจากกระทรวงศึกษาธิการ และสำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร (ชื่อในขณะนั้น) ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒

เริ่มทำงานครั้งแรก ในฐานะครูโรงเรียนสวัสดิ์อำนวยเวทย์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ และเป็นครูใหญ่โรงเรียนเดียวกันนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ จากนั้นได้มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูเพชรบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ จนถึงปัจจุบัน

ผลงาน ผลงานที่สำคัญได้แก่ ทฤษฎีจิตวิทยาเพื่อชีวิต ๖ ทฤษฎี และยังได้สร้างแนวคิดและทฤษฎีทางด้านอื่น ๆ อีก เช่น ทฤษฎีพิสูจน์เสียงด้วยลม สัทสัญญลักษณ์ไทยระบบธนู แนวคิดประดิษฐ์คำประพันธ์ร้อยแก่น ซึ่งเป็นรูปแบบคำประพันธ์ที่ค้นคิดขึ้นใหม่ นอกจากนี้ยังได้วิจัยคิดค้นทฤษฎีทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพอีกด้วย คือ ทฤษฎีสภาวะความเป็นตัวนำทางไฟฟ้าของน้ำโดยมีสูตร

หน่วยธนู = ระยะทางปลายโลหะทั้งสอง x กระแสรวมของวงจร

ทฤษฎีนี้จะยังประโยชน์ คือ (๑) ใช้ตรวจสอบสภาพความบริสุทธิ์ของน้ำ (๒) ใช้ตรวจสอบความเข้มข้นของสารละลายบางชนิดในน้ำ (๓) ใช้ตรวจสอบสภาพความชื้นของดินและน้ำเลี้ยงในต้นไม้ และ (๔) ใช้ตรวจสอบสภาพความชื้นของผิวหนังมนุษย์ เพื่อประโยชน์ทางด้านจิตวิทยาและการแพทย์

ในด้านการเรียนการสอน ได้คิดค้นวิธีการสอน ตลอดจนประดิษฐ์วัสดุ อุปกรณ์ช่วยสอนต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะในชุดสมองธนู นวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของธนู บุญยรัตพันธุ์ มีลักษณะเด่นเฉพาะตัวก็คือ ในด้านอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประเภท อีเล็คโทรนิคส์ หรือชนิดธรรมดา ๆ จะสร้างด้วยวัสดุพื้นบ้านเป็นหลัก และในด้านแนวคิดในด้านวิธีการสอน ก็ได้วิเคราะห์ออกมาจากศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ของไทย เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้นวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเหล่านี้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสังคมไทยอย่างยิ่ง

ประการสำคัญอีกประการหนึ่งของนวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของธนู บุญยรัตพันธุ์ คือ ลักษณะของผลงานจะออกมาอย่างประสานกัน จึงทำให้มีประสิทธิภาพในด้านการนำไปใช้สูง โดยจะออกมาในลักษณะแนวคิดหรือทฤษฎีก่อน จากนั้นนำไปประยุกต์เป็นวิธีการเรียนการสอน และก็สร้างวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อให้ตอบสนองแนวคิดหรือทฤษฎีตลอดจนวิธีการเรียนการสอน

จากผลงานดังกล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าธนู บุญยรัตพันธุ์ มิได้เป็นเพียงนักเทคโนโลยีทางการศึกษาเท่านั้น หากแต่ยังเป็นนักจิตวิทยา นักภาษาศาสตร์ และนักวิทยาศาสตร์อีกด้วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ: ผู้สร้างทฤษฎีระบบการเรียนแบบสืบสวนสอบสวน และทฤษฎีระบบการเรียนการสอนแบบอารยวิถี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ โดยตำแหน่งหน้าที่การงาน และความเชี่ยวชาญแล้ว ท่านเป็นนักจิตวิทยา ผลงานที่เด่นคือ การประยุกต์จิตวิทยามาเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน ทำให้เรามีทฤษฎีทางการเรียนการสอนของเราเอง และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่าท่านเป็นนักเทคโนโลยีทางการศึกษาด้วย

ประวัติส่วนตัว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ เกิดในปี พ.ศ.๒๔๗๙ ณ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๖ จากโรงเรียนอำนวยวิทย์ ได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนฝึกหัดครูพระนคร และเมื่อสอบเทียบชั้นมัธยมปีที่ ๘ ได้ จึงเข้าศึกษาในวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน และได้รับปริญญาการศึกษาบัณฑิต สาขามัธยมศึกษาในปี พ.ศ.๒๕๐๒ จากนั้นได้รับทุน ก.พ. ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับปริญญาโททางการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ ในปี พ.ศ.๒๕๐๖ และปริญญาเอกทางด้านจิตวิทยา จากมหาวิทยาลัยเดียวกันในปี พ.ศ. ๒๕๑๑

ประวัติการทำงาน เมื่อเดินทางกลับประเทศไทยได้เป็นอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ต่อมาในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๙ เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัย และประเมินผลขององค์การยูเนสโก กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลงาน ขณะที่ศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้สังเกตุเห็นว่าที่นั่นมีการส่งเสริมให้เด็ก ๆ รู้จักคิด รู้จักถาม ทั้งในด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนและภายในครอบครัว ทำให้เด็กของเขามีความสามารถในการคิดค้นต่าง ๆ ได้ดี เพราะได้รับการฝึกฝนตั้งแต่ต้นแล้ว ด้วยเหตุนี้ เมื่อเดินทางกลับประเทศไทย จึงมีแนวความคิดที่จะส่งเสริมให้เด็กไทยมีความสามารถในการคิด มีความคิดสร้างสรรค์ ในที่สุดก็พบว่า การเรียนการสอน แบบสืบสวนสอบสวนมีส่วนในการช่วยในด้านนี้ แต่ระบบการสอนแบบสืบสวนสอบสวนของต่างประเทศนั้น ไม่เหมาะสมกับเด็กไทยหลายประการ จึงได้คิดค้นทฤษฎีของตนเองขึ้นมา โดยประยุกต์อริยสัจ ๔ ซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคมไทยอยู่แล้ว และเมื่อดำเนินการวิจัย ปรากฏว่า การเรียนการสอนแบบสืบสวนสอบสวนที่คิดค้นขึ้นมานี้ได้ผลดีมาก ในการส่งเสริมการเรียนและการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์

อีกทฤษฎีหนึ่งที่พัฒนาจากการประยุกต์จิตวิทยาและ พุทธศาสนา เพื่อการเรียนการสอน ได้แก่ ระบบการเรียนการสอนแบบอารยวิถีซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของมรรค ๘ ซึ่งขณะที่กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการวิจัย

เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า คนไทยได้มีการพัฒนาทฤษฎีต่าง ๆ ของตนเองน้อยมาก ส่วนใหญ่จะอาศัยทฤษฎีจากต่างประเทศ จึงได้คิดค้นทฤษฎีต่าง ๆ อีกหลายทฤษฎีด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากในด้านการศึกษาแล้ว ที่สำคัญได้แก่ "ทฤษฎีสังคมไมตรีสัมพันธ์ และสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์" ซึ่งเป็นทฤษฎีทางสังคมวิทยา "ทฤษฎีอารยประชาธิปไตย" เป็นทฤษฎีทางด้านรัฐศาสตร์ "ทฤษฎีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบอารยประชาธิปไตย" เป็นทฤษฎีการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ตั้งบนหลักการ ๓ ประการคือ (๑) หลักของความรักและความอบอุ่น (๒) หลักของการมีเหตุผล และ (๓) หลักของธรรม และอีกทฤษฎีหนึ่งได้แก่ "ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแนะแนวแบบลีบสวนสอบสวน"

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรยุทธ วิเชียรโชติ เป็นนักจิตวิทยาและนักเทคโนโลยีทางการศึกษาของไทยอีกท่านหนึ่งที่ได้ประยุกต์หลักการของพุทธศาสนา ให้เป็นประโยชน์ทางด้านวิชาทั้งทางการศึกษาและสังคม

<u>รองศาสตราจารย์ ดร. เปรื่อง กุมุท: ผู้สร้างทฤษฎีการสอนจริยธรรมแบบเบญจขันธ์</u>

รองศาสตราจารย์ ดร. เปรื่อง กุมุท นักเทคโนโลยีทางการศึกษาอีกท่านหนึ่งของไทยที่ได้นำพุทธธรรมมาใช้ในการเรียนการสอน

<u>ประวัติส่วนตัว</u> รองศาสตราจารย์ ดร. เปรื่อง กุมุท เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๔๗๕ ที่จังหวัดอ่างทอง สำเร็จการศึกษาได้ประกาศนียบัตรประโยคประถมจากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ และในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้รับประกาศนียบัตรประโยคมัธยม หลังจากได้เป็นครูโทโรงเรียนประจำจังหวัดอ่างทองอยู่ ๑ ปี ได้ศึกษาต่อในวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร และได้รับปริญญาการศึกษาบัณฑิตในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ และรับตำแหน่งอาจารย์ผู้สอนวิชาโสตทัศนศึกษาของที่นี่ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้รับทุนเดินทางไปศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยอินเดียนา สหรัฐ-อเมริกา โดยได้รับปริญญาโททางโสตทัศนศึกษา (M.S. in Ed)และประกาศนียบัตรผู้นำทางสื่อการศึกษา (Cert.in Educational Media Leadershipและต่อมาได้ศึกษาต่อปริญญาเอกทางด้านโสตทัศนศึกษา

ประวัติการทำงาน เริ่มต้นด้วยการเป็นครูโทโรงเรียน ประจำจังหวัดอ่างทอง อาจารย์ผู้สอนวิชาโสตทัศนศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนศึกษาประสานมิตร ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลงาน นับตั้งแต่ได้เข้ามาในวงการโสตทัศนศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. เปรื่อง กุมุท ได้มีส่วนในการริเริ่มในการนำนวกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาหลายประการ ผลงานชิ้นที่สำคัญที่ได้คิดค้นขึ้นคือ ทฤษฎีการสอนจริยธรรมแบบเบญจขันธ์ ซึ่งเป็นการประยุกต์หลักธรรมทางพุทธศาสนามาเป็นพื้นฐานในการสอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โช สาลีฉัน: ผู้สร้างสื่อการสอนวิทยาศาสตร์จากวัสดุพื้นบ้าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โช สาลีฉัน นักเทคโนโลยีทางการศึกษาของไทยอีกท่านหนึ่ง ซึ่งมีผลงานในด้านผลิตอุปกรณ์ประกอบการสอนวิชาวิทยาศาสตร์จากวัสดุพื้นบ้าน ซึ่งช่วยให้เรามีอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ราคาย่อมเยาและเหมาะกับสภาพท้องถิ่น

ประวัติส่วนตัว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โช สาลีฉัน เกิดที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๔๗๗ จบชั้นมัธยมจากโรงเรียนประจำอำเภอโพธาราม และได้รับทุนมาศึกษาต่อที่โรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร (วิทยาลัยครูพระนคร ในปัจจุบัน) จากนั้นได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาฟิสิกซ์ สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์บัณฑิต ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒

ประวัติการทำงาน เข้ารับราชการ ณ วิทยาลัยการศึกษาประสานมิตร (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปัจจุบัน) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลงาน เริ่มมีแนวคิดในการประดิษฐ์ อุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์อย่างง่าย ขณะที่กำลังเรียนฝึกหัดครูอยู่ เพราะขณะเรียนวิทยาศาสตร์อาจารย์มักจะไม่ยอมให้ใช้เครื่องมือต่าง ๆ โดยอ้างว่าเป็นของมีราคาแพง และอาจเสียหายได้ แต่เมื่อมีโอกาสจึงได้ศึกษาเครื่องมือเหล่านี้ดู พบว่าไม่มีกลไกที่สลับซับซ้อนมากนัก น่าจะประดิษฐ์เองได้ ดังนั้นเมื่อเข้าศึกษาต่อในแผนกวิชาฟิสิกซ์ คณะวิทยาศาสตร์ จึงทำให้รู้จักกระบวนการผลิตต่าง ๆ การหาวัสดุทดแทนสิ่งที่หาไม่ได้ ความรู้จากการเรียนที่มี ทำให้สามารถผลิตอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ต่าง ๆ จากวัสดุพื้นบ้านได้ เมื่อสำเร็จการศึกษา จึงเริ่มผลิตอุปกรณ์วิทยาศาสตร์เหล่านี้ส่งจำหน่าย จากความสามารถในการประดิษฐ์อุปกรณ์วิทยาศาสตร์นี้เอง จึงได้รับมอบหมายจาก บุญถิ่น อัตถากร อธิบดีกรมฝึกหัดครูสมัยนั้น ให้ผลิตอุปกรณ์เหล่านี้ให้กรมฝึกหัดครูด้วย อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าอุปกรณ์เหล่านี้เมื่อผลิตออกมาแล้ว ครู อาจารย์ ไม่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โชว สาลีฉัน จึงได้เสนออธิบดีกรมฝึกหัดครูสมัยนั้น ในการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบในการเขียนคู่มือวิธีการใช้ต่าง ๆ ของอุปกรณ์เหล่านี้ ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และอีกสถาบันหนึ่งที่ โชว สาลีฉัน ได้มีส่วนร่วมในการจัดตั้ง คือ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์

ในสมัยปัจจุบัน ที่เรากำลังแสวงหานวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเราเอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โชว สาลีฉัน เป็นนักเทคโนโลยีทางการศึกษาท่านหนึ่ง ที่พยายามสร้างสิ่งนี้ขึ้นมา โดยการประยุกต์ทรัพยากรพื้นบ้าน

สนิท ยิ่รงค์, ถวิล สมปอง และวัชรินทร์ วีระพงศ์: ผู้บุกเบิกโรงเรียนแบบประชาธิปไตยในสายเลือด

"โรงเรียนแบบประชาธิปไตยในสายเลือด" ซึ่งเป็นนวกรรมในการจัดโรงเรียนของไทยในขณะนี้ ผู้ที่มีส่วนในการบุกเบิกโรงเรียนลักษณะนี้มีอยู่ ๓ ท่าน คือ สนิท ยิ่รงค์, ถวิล สมปอง, และวัชรินทร์ วีระพงศ์ ซึ่งบุคคลทั้งสามนี้ กล่าวได้ว่าเป็นนักเทคโนโลยีทางการศึกษาของไทยเช่นกัน

อาจารย์สนิท ยี่รงค์

อาจารย์สนิท ยี่รงค์ ศึกษานิเทศก์ผู้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานอย่างดี ในการปรับปรุงโรงเรียนที่ห่างไกลให้เป็นโรงเรียนตัวอย่างได้ กล่าวได้ว่าผลงานนี้เป็นนวกรรมของการจัดโรงเรียน

ประวัติส่วนตัว อาจารย์สนิท ยี่รงค์ เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ที่อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำเร็จชั้นมัธยม ๖ จากโรงเรียนประจวบวิทยาลัย ต่อมาสอบได้ประกาศนียบัตรพิเศษประถม และพิเศษมัธยม (พป. และ พม.) ได้รับปริญญาตรีทางการศึกษา จากวิทยาลัยการศึกษาประสานมิตร และปริญญาโททางการศึกษา สาขาการศึกษาชนบทจากวิทยาลัยครูบีคอล (Bicol Teachers College) ประเทศฟิลิปปินส์ ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาเอก ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน ด้านหน้าที่การงาน เริ่มต้นจากการเป็นครูประชาบาล ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๑-๒๔๙๖ ต่อมาดำรงตำแหน่งครูใหญ่ โรงเรียนปราณบุรี (มัธยมสามัญ) ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๗-๒๕๐๓ จากนั้นได้มารับตำแหน่งศึกษานิเทศก์ จนถึงปัจจุบัน

ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

ผลงาน จากประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา เห็นว่า การปรับปรุงการเรียนการสอน. ต่าง ๆ มักจะทำกันเฉพาะในโรงเรียนใหญ่ ๆ ที่อยู่ในที่ ๆ สะดวกสบาย ส่วนโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล ๆ มักจะถูกปล่อยปละละเลย ดังนั้น เมื่อมีหน้าที่ศึกษานิเทศก์ จึงเริ่มต้นที่จะปรับปรุงโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล โดยเริ่มต้นครั้งแรกที่โรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แต่ดำเนินไปได้เพียง ๑ ปี ก็ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญ จังหวัดเพชรบุรี จึงไปเริ่มโครงการต่อในจังหวัดนี้ โดยเลือกโรงเรียนที่ห่างไกลในการทดลอง ๔ โรงเรียน

การปรับปรุงโรงเรียนนี้ สนิท ยี่รงค์ มีแนวความคิดที่ว่า เด็กชนบทที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว ควรจะอยู่ที่บ้านของเขาด้วยความรู้ความสามารถที่ดีกล่าวพ่อแม่ ทั้งในด้านการทำมาหากิน การปกครองตนเอง การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข รู้จักการช่วยตัวเองและหมู่คณะในการพัฒนาการทำมาหากิน และพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง อีกทั้งเขายังมีความเชื่อในหลักการทางจิตวิทยา

ที่ว่า เด็กจะมีความสุข สามารถที่จะเรียนและทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากมาย ถ้าเขาพอใจที่จะโดยไม่มีกฎระเบียบของโรงเรียนคอยบังคับ และหากว่าเกิดความยุ่งยากและวุ่นวายในหมู่พวกเขา เขาก็ควรจะจัดระบบกฎเกณฑ์กันเอง

จากแนวความคิดนี้ และด้วยความร่วมมืออย่างดีจากคณะครูโรงเรียนบ้านพุม่วงโดยเฉพาะ ถวิล สมปอง ครูใหญ่ และวัชรินทร์ วีระพงศ์ จึงทำให้นวกรรมการจัดโรงเรียนรูปแบบหนึ่งของไทยปรากฏขึ้น นั่นคือ "โรงเรียนแบบประชาธิปไตยในสายเลือด"

ครูถวิล สมปอง

ครูถวิล สมปอง ครูใหญ่โรงเรียนบ้านพุม่วง เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีส่วนผลักดันให้โรงเรียนแบบประธิปไตรในสายเลือดเกิดขึ้นในประเทศไทย

ประวัติส่วนตัว ครูถวิล สมปอง เกิดเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๑ ณ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๓ จากโรงเรียนราษฎร์สุวรรณรังสฤต์ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๗ และด้วยปัญหาทางเศรษฐกิจจึงไม่อาจศึกษาต่อได้ จึงได้ออกมาช่วยงานทางบ้าน

ประวัติการทำงาน เริ่มรับราชการในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ โดยเป็นครูประชาบาลที่โรงเรียนบ้านหนองชุมพล โดยได้รับราชการอยู่ที่โรงเรียนนี้ถึง ๒๑ ปี ขณะที่รับราชการอยู่ในโรงเรียนนี้ได้พิจารณาเห็นว่า เด็กจากหมู่บ้านพุม่วงต้องเดินทางเรียนที่โรงเรียนนี้ถึง ๗ กิโลเมตร และเส้นทางที่เดินก็เป็นทางธรรมชาติ ต้องผ่านป่าดง เด็ก ๆ จึงได้รับความลำบากมากในการเดินทางมาเรียน จึงได้ดำเนินการติดต่อกับทางอำเภอและชาวบ้านในการดำเนินการสร้างโรงเรียนบ้านพุม่วง และเปิดสอนในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ และเนื่องจากโรงเรียนอยู่ท่ามกลางป่าเขา มีไข้ป่าชุกชุมจึงไม่มีใครที่ประสงค์จะมาสอนที่นี่ ครูถวิล สมปอง จึงเป็นครูคนเดียวจองโรงเรียนนี้อีกหลายปี ต่อมาจึงมีครูเพิ่มขึ้น

ผลงาน ในตอนปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๖ หน่วยศึกษานิเทศก์ ซึ่งมี สนิท ยี่รงค์ เป็นหัวหน้าหน่วยได้มาปรึกษาในการปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียน ครูถวิล สมปอง จึงได้นำเรื่องนี้เข้าปรึกษาเพื่อนครูในโรงเรียนเมื่อทุกคนเห็นด้วยจึงได้เริ่มดำเนินการ ในฐานะผู้บริหารโรงเรียน ครูถวิล สมปอง ได้แปรภาคทฤษฎีจากหน่วยศึกษานิเทศก์มาสู่ภาคปฏิบัติ และนำคณะครูและนักเรียนฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย จนประสบผลสำเร็จเป็นโรงเรียนต้นแบบของโรงเรียนประชาธิปไตยในสายเลือด

ครูวัชรินทร์ วีระพงศ์

ครูวัชรินทร์ วีระพงศ์ กล่าวได้ว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการ "โรงเรียนแบบประชาธิปไตยในสายเลือด"

ประวัติส่วนตัว เกิดเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๔๙๖ ในจังหวัดนครปฐม สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรประโยคประถมศึกษา (ปป.) จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี และได้รับปริญญาการศึกษาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑

ประวัติการทำงาน เริ่มรับราชการครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยเป็นครูประชาบาล โรงเรียนบ้านพุม่วง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี และต่อมาได้ย้ายโรงเรียนมาอยู่โรงเรียนสระพัง อำเภอเดียวกัน

ผลงาน จากประสบการณ์ในสมัยเป็นนักเรียนที่ไม่ชอบการถูกบังคับต่าง ๆ ในห้องเรียน ดังนั้นเมื่อมาเป็นครู วัชรินทร์ วีระพงศ์ จึงมีความเห็นว่าการเรียนแบบเดิมนั้น มิได้สร้างคุณนิสัยที่ดีได้กับเด็กเลยเพราะเด็กต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบต่าง ๆ ในระบบการเรียนการสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง ควรที่จะปรับปรุงให้เด็กมีบทบาทมากขึ้นในการเรียนการสอน จากเหตุผลที่ว่า คนเราหากได้ทำอะไรด้วยตนเอง จะมีความภูมิใจในตัวเองมากกว่าที่จะให้ผู้อื่นทำให้ตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อหน่วยศึกษานิเทศก์ โดยสนิท ยี่รงค์ ได้มีความประสงค์ที่จะปรับปรุงระบบการเรียนการสอนของโรงเรียนนี้ จึงเป็นโอกาสดีสำหรับขาในการจะนำความคิดของตนมาปรับปรุงโรงเรียน หน่วยศึกษานิเทศก์ก็ได้ให้คำแนะนำในด้านการนำระบบกลุ่มมาใช้ในการเรียนการสอน เพราะระบบนี้ย่อมนำไปสู่การเรียนที่ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง และเด็กจะสามารถควบคุมกันเอง เรียนกันเองได้ โดยอาศัยครูน้อยที่สุด วัชรินทร์ วีระพงศ์ ได้เริ่มดำเนินการสอนโดยระบบนี้ในชั้นประถมปีที่ ๓ เป็นครั้งแรกของโรงเรียน เพื่อที่จะเป็นแบบอย่างต่อชั้นเรียนอื่น ปรากฏว่าเมื่อเด็กเหล่านี้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ พวกเขาสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองไปอย่างมากในด้านการปกครองกันเอง

เมื่อมีตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จในการนำระบบการเรียนการสอน และการปกครองในแนวนี้ และขาดคนในโรงเรียนบ้านพุม่วง จึงช่วยกันในการนำระบบนี้ไปใช้ในชั้นเรียนอื่น ๆ และ ต่อมาวัชรินทร์ วีระพงศ์ ได้พัฒนาระบบนี้นำมาใช้ทั้งโรงเรียน โดยให้นักเรียนปกครองกันเอง

แม้ว่าโรงเรียนบ้านพุม่วง จะเป็นต้นแบบของ "โรงเรียนแบบประชาธิปไตยในสายเลือด" แล้ว แต่วัชรินทร์ วีระพงศ์ ยังหาได้หยุดเพียงเท่านี้ เขายังได้พัจารณารูปแบบการปกครองนักเรียนจากคน ๆ เดียว ที่ใช้รู้การทำงานเป็นหมู่คณะ คือการจัดตั้งในรูปแบบของสภานักเรียน เพื่อดำเนินกิจการต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อาจารย์พิชัย สันตภิรมย์: ผู้นำทางด้านสื่อการสอนระดับอนุบาลและประถมศึกษา

อาจารย์พิชัย สันตภิรมย์ นักเทคโนโลยีทางการศึกษาท่านหนึ่งของไทย ที่มีผลงานเด่นทางด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนระดับอนุบาลและประถมศึกษา

ประวัติส่วนตัว อาจารย์พิชัย สันตภิรมย์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๔๖๓ ณ จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมราชบพิธ ได้ศึกษาต่อในโรงเรียนเตรียมปริญญามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง และศึกษาต่อทางด้านกฎหมายและได้รับปริญญาธรรมศาสตรบัณฑิต ในปี พ.ศ.๒๔๙๒ ต่อมาในภายหลังได้มาศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาโสตทัศนศึกษา ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖

ประวัติการทำงาน เริ่มต้นการเป็นทนายความชั้นสอง ขณะที่ได้รับอนุปริญญา และเป็นทนายความชั้นหนึ่งในเวลาต่อมา ภายหลังได้เปลี่ยนมาผลิตอุปกรณ์การเรียนการสอนระดับอนุบาล โดยปัจจุบันเป็นผู้จัดการและเจ้าของร้านพิมลชัยศึกษากรณ์ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นหน่วยงานผลิตวัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

ผลงาน ด้วยเหตุที่ภรรยารับราชการในกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีโอกาสไปที่กระทรวงศึกษาธิการบ่อย ๆ ทำให้มีโอกาสคลุกคลีกับบุคคลในวงการศึกษา และพบเห็นวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษาต่าง ๆ หลายอย่าง เพราะยุคนั้น (ประมาณ พ.ศ.๒๔๙๗) กระทรวงศึกษาธิการได้นำระบบการสอนแบบเบ็ดเสร็จมาใช้ ซึ่งระบบนี้จะต้องมีวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนด้วย จึงทำให้เกิดความคิดที่จะผลิตวัสดุอุปกรณ์ เพื่อประกอบการเรียนการสอน ประกอบกับเห็นว่าอาชีพทนายความไม่เหมาะสมกับตนเอง จึงเริ่มต้นผลิตอุปกรณ์เหล่านี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๙๗ แยกเป็น ๒ แขนง คือ (๑) สื่อการสอน และ (๒) ของเล่นเพื่อการศึกษา โดยเป็นสำหรับระดับอนุบาลศึกษาและประ

ถมศึกษา แนวการประดิษฐ์วัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ ได้พยายามให้เข้ากับสภาพท้องถิ่นให้มากที่สุด และใช้ทรัพยากรที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น อีกทั้งวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ผลิตขึ้น ได้เน้นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ อีกทั้งต้องช่วยเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพด้วย